

Stručni rad

ULOGA RAZREDNIKA U VOĐENJU ODJELNE ZAJEDNICE

Nataša Kuselj, prof.

Osnovna škola Mokronog, Slovenija

Sažetak

Uloga razrednika je vrlo važna, jer mu se obraćaju i učenici i roditelji, posebno kada ima kakvih problema, kada žele pomoć, savjet ili trebaju informacije. Očekivanja od razrednika imaju i svi ostali učitelji koji predaju u tom razredu.

Razrednik preuzima veliku odgovornost vodeći odjelnu zajednicu, jer o njemu ovisi funkcioniranje razreda kao grupe i kakva su pravila u razredu. Razrednik je svojevrstni vođa, a posljedično, o njegovom stilu vođenja ovisi i zadovoljstvo učenika i njihov uspjeh. Pozitivna interakcija između učenika i razrednika vrlo je važna za dobru, opuštenu i ugodnu klimu u učionici.

Ključne riječi: nastava razredne zajednice, temeljni zadaci razrednika, odnosi učitelja i učenika

1. Uvod

Razrednik je učenikov prvi učitelj, kojem se on ima pravo obratiti, kada su u pitanju njegova dobrobit i život u razredu i školi. Razrednik za pojedinog učenika, pa čak i razrednu zajednicu znači most kroz koji se ulazi i pridružuje široj zajednici koju predstavlja škola.

1.1. Osnovni zadaci razrednika

Osnovni zadaci koje obavlja razrednik su [4]:

- 1) Povezivanje: razrednik je voditelj odjelnog nastavnog osoblja i poveznik odjelne zajednice s drugim sustavima unutar i izvan škole, posebno vodeći računa o povezanosti škole kao ustanove s učenicima i roditeljima;
- 2) Odgojni: omogućuje (planira i organizira) situacije u kojima učenici preuzimaju suodgovornost za život u razrednoj zajednici i odgovornost za svoje postupke i odluke, potiče razvoj osjećaja za bližnje, razvoj temeljnih ljudskih vrijednosti, formiranje zrele, neovisne osobnosti koja djeluje prema internaliziranim etičkim načelima;
- 3) Animacija: potiče, motivira, aktivira učenike i nastavnike kako bi mogli afirmirati i razvijati svoje darove, sposobnosti i ideje; omogućuje pojedincima da preuzmu svoj dio odgovornosti za život zajednice;
- 4) Planiranje: zajedno s ostalim članovima planira i ocjenjuje rad i život odjelne zajednice;
- 5) Posredovanje u problemskim situacijama: pomaže svima uključenima u rješavanje problemskih situacija koje nastaju između učenika, između učenika i nastavnika i slično., osigurava da proces rješavanja sukoba bude konstruktivan;
- 6) Informativno: pruža informacije učenicima, roditeljima i ostalim članovima nastavnog osoblja;
- 7) Administrativno: sređuje dokumentaciju, brine o zakonitosti postupaka, zapisnicima, evidencijama, piše potvrde i slično

Razrednik je dužan obavljati sljedeće zadatke [2]:

- vodi rad odsječnog nastavnog osoblja,
- brine o kontinuiranoj suradnji sa svim stručnjacima uključenim u rad odjelne zajednice,
- analizira obrazovne i nastavne rezultate odjela,
- brine o rješavanju obrazovnih i učnih problema pojedinih učenika,
- odlučuje o odgojnim mjerama,

- surađuje s roditeljima i školskim savjetovalištem,
- istražuje okolnosti prekršaja, obavještava roditelje o izostancima, prekršajima, uspjesima,
- naglašava kulturno obrazovanje,
- redovito pregledava izostanke učenika, prihvaća isprike, vodi evidenciju izostanaka,
- potiče učenike na pronalaženje unutarnje motivacije (učenje, izrada zadaće, sudjelovanje u nastavi, odnos prema kolegama, školskom osoblju...),
- upoznaje studente s aktualnim informacijama,
- prati provedbu sporazuma.

2. Sati odjelne zajednice

U razredima razredne zajednice najprije je važna kvaliteta odnosa učitelj-učenik, a tek onda odnosi među učenicima, koji ne mogu biti puno drugačiji nego u drugim razredima i općenito u međuljudskim odnosima. Sati u zajednici u odjelu predstavljaju priliku za stvaranje pozitivnih i empatičnih odnosa, prihvaćanje različitosti, sudjelovanje i aktivno sudjelovanje u oblikovanju života i rada odjela.

Unutar sati odjelne zajednice, fokus treba biti na sljedećem [1]:

- 1) Pronalaženje i postizanje zajedničkih ciljeva. Oni su povezani sa rezultati učenja. Mogu ih postići sami ili uz pomoć roditelja, mogu si pomagati. Naravno, potrebno je jasno postaviti zajedničke ciljeve (npr. zajednički cilj može biti uspjeh u učenju, uspješan završetak školske godine, briga o učionici i školskom okruženju, uređenje učionice u posebnim prilikama, izrada čestitki, razredna disciplina ili sudjelovanje u nastavi, izbornim predmetima, kružocima i drugim aktivnostima).
- 2) Stvaranje i postavljanje zajedničkih pravila. Ovo su školski red, kućni red. I učenici i djelatnici škole moraju se pridržavati ovih pravila kako bi se rad mogao odvijati nesmetano. Također je potrebno aktivno sudjelovati u formiranju odgojno-obrazovnog koncepta škole, u školskom parlamentu, formirati zajednička razredna pravila.
- 3) Rješavanje aktualnih problema, organizacije rada, uspjeha i neuspjeha.
- 4) Razvijanje društvene klime, psihosocijalnih odnosa među članovima razredne zajednice. U razredu mora postojati klima koja učenicima omogućuje osobni rast i razvoj, jer je to jedini način da rad bude ugodan i uspješan. Za razvijanje pozitivne klime razrednik može koristiti kreativne tehnike, kao što su društvene igre, u obliku grupnog rada i metodom iskustvenog učenja, verbalno i neverbalno. U provedbu društvenih igara i radionica možemo uključiti i savjetodavnu službu te surazrednika.

Svrha i ciljevi društvenih igara su [3]:

- stvoriti povoljnu, ugodnu i sigurnu atmosferu,
 - promovirati i razvijati dobru komunikaciju,
 - smanjiti konkurenciju među studentima i povećati suradnju,
 - omogućiti situaciju da učenik prepozna svoje raspoloženje i svoje želje,
 - razvijati veću toleranciju prema pojedinim učenicima,
 - omogućiti pojedincima da se pokažu i provjere u različitim ulogama,
 - prepoznavanje vlastitog ponašanja i ponašanja drugih u istoj situaciji,
 - poticati i razvijati osjetljivost za ono što se događa i iskustva drugih,
 - razviti odgovornost za svoje postupke.
- 5) Upoznavanje sa svojim ponašanjem i njegovim utjecajem na pojedince, ali na način koji jača samopoštovanje i razvija međuljudske odnose.
- 6) Razvijanje različitih oblika komunikacije.
- 7) Izražavanje emocija i učenje primjerenog reagiranja na emocije drugih.
- 8) Suočavanje sa sukobima i odlukama.
- 9) Promatranje, prepoznavanje i mijenjanje svojih obrazaca i pravila ponašanja kada je to potrebno.
- 10) Sudjelovanje u školskim projektima.
- 11) Razgovori o stresu, problemima adolescenata.
- 12) Uključivanje interaktivnog obrazovanja kao prilike i izazova za grupni rad s djecom.
- 13) Uključenost u školski parlament i školsku zajednicu.
- 14) Pozitivan i ozbiljan stav prema nacionalnom testiranju.

3. Zaključak

Učionički sati pružaju idealnu priliku za upoznavanje učenika, ne samo kao učenika, već prije svega kao ljudi, osoba, pojedinaca. Ovo znanje potrebno je razredniku ako zaista želi pedagoški raditi u razredu. Učenici također mogu osobnije upoznati razrednika u različitim predmetima, a njihov odnos može postati osobniji i iskreniji. Kao rezultat toga, veća kvaliteta međuljudskih odnosa utječe i na bolje postizanje postavljenih odgojno-obrazovnih ciljeva.

4. Popis literature

[1] Bregar M. (2013): Razredni zadaci u osnovnoj školi i kvalifikacije. Diplomski rad. Ljubljana: Pedagoški fakultet.

[2] Kalin, J. (2001): Pogledi na rad razrednika i ulogu razrednika. Suvremena pedagogija, svezak 52, br.1, str. 8 – 31.

[3] Pregelj, V. (2014): Društveno interaktivne igre u radu s grupom na odmoru. Teza. Ljubljana: Pedagoški fakultet Ljubljana.

[4] Programske smjernice za rad Udruge odjelnih učitelja i odjelne zajednice u osnovnim i srednjim školama i učeničkim domovima (2005.). Ljubljana: Ministarstvo prosvjete i športa.